

Buurtbaan: iedereen die wil en kan heeft werk.

Help bijstandsuitkeringen de wereld uit; om te beginnen uit Utrecht!

Duizenden Utrechters zoeken betaald werk, maar werkgevers durven het niet aan. Bij Karen omdat ze al jarenlang werkzoekend is en niet 100% fit. En bij Amir omdat zijn Syrische diploma hier niet geldig is en zijn Nederlands nog te beperkt. Veel buurtorganisaties willen buurtbewoners zoals Karen en Amir daarentegen wél graag betaald werk aanbieden, maar het ontbreekt hun aan voldoende geld. Door corona wordt deze mismatch op onze arbeidsmarkt alleen maar erger. Dat moet en kan anders. Nodig is het realiseren van buurtbanen, voor iedereen die wil en kan werken.

Karen zoekt al jaren betaald werk, maar een aangetast zenuwstelsel maken het niet gemakkelijk werk te vinden. Acht jaar lang werkte Karen als klasse-assistent in een 'Melkertbaan', een gesubsidieerde werkplek bij de overheid. Maar daar hield de overheid in 2004 plotseling mee op. Nu werkt ze als vrijwilliger onbetaald bij de buurtwerkkamer, maar het liefst zou ze weer betaald een baan hebben. Maar werkgevers durven het niet aan, ze is namelijk al jarenlang werkzoekend en ze schrikken van haar verleden met kanker en dat ze nu geen gevoel meer heeft in haar voeten en vingertoppen.

Amir is gevlucht uit Syrië. Daar was hij wiskundeleraar, maar zijn Nederlands is nog gebrekkig en zijn diploma wordt hier niet erkend. Daar is Amir druk mee bezig, maar ondertussen wil hij graag ook zinvol werk doen. Daarom werkt hij als klusjesman bij de buurtwerkkamer, als vrijwilliger met een kostenvergoeding van maximaal € 1.700 per jaar. Binnen een paar jaar al betaald werk vinden lijkt onmogelijk, omdat werkgevers liever wachten tot Amir goed Nederlands spreekt en een erkend diploma kan laten zien.

Karen en Amir zijn geen uitzondering.

Utrecht telt meer dan 20.000 werkzoekenden (2019), waarvan er zeker 6.000 al langer dan een jaar betaald werk zoeken. Met corona ligt dat nu nog aanmerkelijk hoger. In het contact met instanties krijgen ze vaak het stempel 'werkloos' opgedrukt en dat voelt niet goed. Vooral niet omdat veel van de werkzoekenden al wel zinvol werken, soms zelfs meerdere dagen per week, maar dan onbetaald als vrijwilliger. Dat gebeurt regelmatig bij een sportvereniging, op scholen of in de zorg en vaak ook bij een buurtorganisatie, zoals een buurthuis, bij een boodschappendienst, een speeltuin of bij één van de buurtwerkkamers in de stad. Maar voor dat onbetaalde vrijwilligerswerk krijgen ze niet de erkenning die ze verdienen en ze blijven het gevoel houden dat ze niet serieus bijdragen aan onze samenleving, want het geld waar ze van moeten leven ontvangen ze als 'bijstand' van de overheid; met de verplichting minimaal vijf keer per week te moeten solliciteren op betaald werk. Karen en Amir willen ondertussen niets liever dan betaald werk vinden, het geeft namelijk ook zelfvertrouwen en maakt trots. De buurtorganisaties waar deze Utrechters nu onbetaald werken hebben geen geld om hen betaald in dienst te nemen. Dat moet anders.

Zet de bijstandsuitkering in als een nuttige sociale investering voor buurtbanen.

De BuurtWerkKamer Coöperatie is een buurtorganisatie van bewoners die in de buurtwerkkamer heel graag Karen en Amir een betaalde baan zouden willen aanbieden, maar daar is nu geen geld voor. Terwijl ze allebei enkele dagen per week actief zijn en echt zinvol werk doen voor kwetsbare buurtbewoners met hulpvragen. Als de gemeente het geld voor de bijstand anders gaat inzetten, namelijk als 'sociale investering' voor buurtorganisaties die zinvol werk doen in onze stad, snijdt het mes aan meerdere kanten. Maar is dat wel betaalbaar en schiet iemand daar wel wat mee op? Zeker wel, zo laat een eenvoudig rekenvoorbeeld direct zien.

Winst voor alle betrokkenen.

Nu is de gemeente voor een alleenstaande in de bijstand jaarlijks bijna € 18.500 kwijt; inclusief werk- en integratiekosten. Als Karen en Amir uit de bijstand kunnen en bij een buurtorganisatie op een buurtbaan in dienst kunnen komen voor 24 uur in de week met een salaris net boven wettelijk minimumloon (110%) kost

dat de buurtorganisatie bruto ongeveer € 20.500 per jaar, inclusief alle premies (per persoon). Als de gemeente daarin bijdraagt met een sociale investering van 90% op de loonkosten zijn de netto kosten voor de buurtorganisatie nog maar € 2.000; ongeveer net zo veel als de kosten voor een vrijwilligersvergoeding (maximaal € 1.700 per jaar). Zo zijn voor de buurtorganisatie de extra kosten nihil en tegelijkertijd is de inzet van de betrokkenen groter, wordt de buurtorganisatie sterker en de buurt (nog) prettiger. De gemeente kost het niets extra's; het bedrag voor de bijstand wordt nu een sociale investering aan de buurtorganisatie. Daarnaast is de gemeente wél een zorg armer, de re-integratie naar betaald werk van mensen in de bijstand is gestart en medewerkers van de gemeente kunnen worden ingezet op zinvoller en leuker werk. De grootste winst is er natuurlijk voor Amir en Karen zelf omdat zij nu niet 8 of 16 uur per week onbetaald vrijwilligerswerk doen, maar 24 uur per week een betaalde baan hebben, er netto per maand financieel ook iets op vooruit gaan en ook nog een pensioen opbouwen. Ook zijn ze verlost van het stigma 'werkloos' te zijn, van geforceerde verplichtingen en van de stress in het zoeken naar betaald werk en zullen Karen en Amir ook in de toekomst makkelijker een volgende betaalde baan kunnen vinden.

Een uitgewerkt 'burgervoorstel' ligt klaar.

In ons burgervoorstel wordt voorgesteld om 1.000 buurtbanen te realiseren voor 1.000 langdurig werkzoekenden (1 jaar of langer op zoek naar werk) in de stad. Buurtbanen zijn banen bij buurtorganisaties, nutsbedrijven, onderwijs- en zorginstellingen met 'een aantoonbare meerwaarde voor Utrecht'. De hoogte van de sociale investering van de gemeente is afhankelijk van hoe lang de werkzoekende - met een bijstandsuitkering - bij de gemeente als zodanig staat ingeschreven. Is dat korter dan 1 jaar, dan is de kans nog best aanwezig dat iemand nog op de reguliere arbeidsmarkt een betaalde baan kan vinden. Dan is er geen sociale investering voor een buurtbaan. Als de werkzoekende al langer dan 1 jaar een bijstand heeft, maar nog minder dan 3 jaar, is er een sociale investering van 65% van de gemeente op de totale loonkosten van een buurtbaan. Als een werkzoekende al langer dan 3 jaar bijstand heeft en geen betaald werk heeft kunnen vinden wordt de sociale investering 90% van de totale loonkosten van een buurtbaan, omdat de kans dan heel groot is dat iemand voorlopig geen regulier werk gaat vinden.

Bij een werkweek van 24 uur en een salaris op 110% van het wettelijk minimumloon kost de inzet van iemand op een buurtbaan de (buurt)organisatie dan nog - in vergelijking met een maximale vrijwilligersvergoeding - nihil, namelijk netto circa € 350 op jaarbasis. Met een werkweek van 36 uur en een salaris op 100% van het wettelijk minimumloon zijn de kosten voor de (buurt)organisatie iets hoger, namelijk netto circa € 1.100 extra. Voor een gehuwde/samenwonende uit de bijstand liggen de kosten weer iets hoger, namelijk op € 5.500 (bij 24 uur per week inzet en een sociale investering van de gemeente op 65% van de loonkosten) tot € 8.100 op jaarbasis (bij 36 uur per week inzet en een sociale investering van de gemeente op 90% van de loonkosten). De buurtorganisatie kan nu wel meer doen en zal daarom ook meer eigen inkomsten kunnen genereren of aanvullende financiering op de activiteiten. De gemeente beoordeelt welke organisaties meerwaarde leveren, erkent deze als werkplek voor buurtbanen en stimuleert werkzoekenden om daar te gaan werken.

De corona moet de wereld uit. Het begrip 'werkloos' en de bijstandsuitkeringen ook!

Karen en Amir willen graag betaald werken en dat kan. Door te erkennen dat veel buurtorganisaties zinvol werk bieden, waar Karen en Amir al werkzaam zijn. Door anders te kijken naar de arbeidsmarkt en de waarde van werk kunnen we in Utrecht laten zien dat we zonder extra (belasting)geld mensen uit een uitkering in een volwaardige (buurt)baan aan het werk kunnen krijgen. Sterker nog, Karen en Amir gaan dan meer uren kunnen werken, betaald. Buurtorganisaties kunnen meer doen in de buurt, buurten worden prettiger en de gemeente steunt dat en is minder geld kwijt aan uitkeringen (per saldo 'budgetneutraal').

Als u met ons vindt dat iedereen - die wil en kan werken - de ruimte moet hebben om betaald te werken, steun en onderteken dan onze petitie over 'buurtbanen'. Kijk op www.petitie.nl. Nieuwsgierig? Lees dan meer over het burgervoorstel voor de buurtbanen op www.eenutrecht.nl.

Gert Dijkstra

Initiatiefnemer EenUtrecht, een politiek podium van en voor alle Utrechters. Utrecht, juni 2020.